

méi informeller Basis zesummegeschafft hunn, mee elo si mer formell och vollwäertege Member dovunner.

An ech soen der Chamber Merci fir déi Unanimitéit, fir déi Zoustëmmung zu deem Projet an zu där Adhesioun un den GGGI. Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Minister. Domat wär dann d'Diskussioun zu dësem Projet de loi ofgeschloss.

Mir géingen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8502 kommen. Den Text steet am Document parlementaire 8502⁴.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8502 et dispense du second vote constitutionnel

Ech maachen d'Ofstëmmung op. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An de Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: 60 Jo-Stëmme bei kenger Nee-Stëmm a kenger Abstentioun. Dëse Projet de loi ass also eestëmmeg ugeholl ginn.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum (par M. Gérard Schockmel), Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. Gusty Graas), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. André Bauler) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Cloener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Georges Engel), Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig (par Mme Alexandra Schoos) ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

6. 8365 – Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 15 décembre 2020 relative au climat

Da komme mer zum nächste Punkt vum eise Ordre du jour, dem Projet de loi 8365, enger Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Klima. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. Do hu sech schon ageschriwwen: den Här Galles, den Här Emering, den Här Fayot, den Här Engelen, d'Madamm Welfring, den Här Goergen an den Här Wagner. An elo huet d'Wuert de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Paul Galles. Här Galles.

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité

M. Paul Galles (CSV), rapporteur | Jo, merci, Här President, nach eng Kéier fir d'Wuert. Léif Kolleeginnen

a Kolleegen, Här Minister, dëse Projet de loi 8365 ass e wichtege, et ass eng Ofännerung vum Klimagesetz.

Eng Kéier kuerz den Hannergrond vum dësem Gesetz erkläert: Et baut op um Klimagesetz vum 15. Dezember 2020 an ergänzt och de Projet de loi 8320, dee mer hei an der Chamber 2024 gestëmmt hunn. An et geet dann elo drëms, och déi national Gesetzgebung un nei europäesch Reegelen unzepassen, speziell zum System vum den Emissiounsquoten, dem sougenannte „système d'échange de quotas d'émission“, S-E-Q-E oder SEQE genannt, wou elo den zweete System, de SEQE 2, a Kraaft trëtt, och hei zu Lëtzebuerg.

Mat dësem Gesetzesprojet ginn eng ganz Rei vu wichtege Richtlinnen an EU-Veruerdnungen och hei zu Lëtzebuerg ëmgesat: déi europäesch Direktiv 2023/958 – ech därerf och elo eng Kéier „Slash“ soen –, d'Revisioun vum SEQE fir d'Loftfaart; dann d'Direktiv 2023/959, d'Erweiterung vum SEQE op d'Schëfffaart an den neie SEQE 2 eebe fir de Bausektor, d'Stroossentransporter an aner Secteuren; an dann och dräi EU-Reglementer, déi sech mat der Schafung vum Klima-Sozialfong, mam CO₂-Mechanismus op den EU-Grenzen an de Reegelen fir d'Schëfffaart ausenanageresat hunn.

(M. Fernand Etgen prend la présidence.)

Ech erlabe mer, hei fir d'éischt e klengen inhaltlechen Deel ze maachen, Iech nämlech an dräi Punkten de Contenu vum Gesetz ze resüméieren, an dee formellen Deel, wéi mer d'Aarbechten an der Kommissioun organiséiert haten, dann duerno ze maachen.

Dräi inhaltlech Punkten: de SEQE 2 eeben, dann awer och de Klimasozialplang, an d'Erweiterung vum Klimabonus als drëtt. Dräi Punkten, déi allen dräi eng grouss Wichtegkeet hunn.

D'Afféierung vum SEQE 2, also dem System d'échange de quotas d'émission 2, ass een, deen elo lues a lues a Kraaft trëtt. Ech hat elo just gesot, op wat fir eng Beräicher e sech bezitt. 2025, 2026, an dësem Joer an d'nächst Joer, gëtt et d'Obligatioun, d'Emissiounen unzemellen an d'Geneemegung ze froen. An 2027 gëtt et dann och d'Obligatioun, Emissiounsquoten ofzeginn op Basis vum tatsächleche Verbrauch vum engem Land.

All d'Quote ginn dës Kéier iwwregens iwwer Auktione verdeelt. Et gëtt also keng gratis Allocations méi, wéi et dat beim SEQE 1 nach gouf, well et kee groussen externe Konkurrenzdruck gëtt am Bausektor an am Stroossentransport a well den Auktionssystem wirtschaftlech effikass ass an och Iwwerprofitter ka vermeiden. Dat ass duerchhaus e positiv Punkt.

Et gëtt eng Ausnamereegelung bis 2030 bei dësem SEQE 2, nämlech: Wa Lëtzebuerg eng national CO₂-Steier huet, déi iwwert dem europäesche Quotepräis läit, da kann et eng Befreiung, eng Exemption, vum SEQE 2 ginn.

Deen zweete wichtege inhaltleche Punkt ass de Klimasozialplang. Dee muss bei der EU-Kommissioun eragereecht ginn. En huet zwee Haaptziler, nämlech engersäits d'Ennerstëtzung fir Investitiounen: Hëllef fir Stéit, kleng Betriber a vulnerabel Leit fir Energieeffizienz, Dekarboniséierung an och emissiounsarm Mobilitéit engersäits. An op där anerer Säit eeben déi sozial Kompensatiounsmaasures: de Käschte bei fossille Brennstoffen entgéintzesteieren, dann awer och d'Energie- an d'Mobilitätsarmut ze vermeiden.

An en drëten inhaltlech wichtege Punkt ass d'Erweiterung vum Klimabonus. Do gëtt et nei finanziell Hëllef, déi dëst Gesetz elo aféiert, nämlech 50 %

Subventioun bis zu engem Montant vun 1.000 Euro fir de Kaf vu Cargovëloen, 50 % Subventioun bis 25.000 Euro fir kollektiv intelligent Ladesystemer a Ladepunkte bei Wunnengen. Retroaktiv gëlt et ass en eebe fir d'Cargovëloen ab dem 1. Oktober 2024, an et gëtt och eng nei Staffel vun Aidë fir déi Gefierer, déi ab dem 1. Oktober 2024 bestallt goufen.

Et gëtt 6.000 Euro Hëllef fir spezifesch elektresch Gefierer, zum Beispill fir 100 % elektresch Autoen, wann d'Consommation net iwwer 16 Kilowattstonne pro 100 Kilomeeter läit, dann awer och fir 100 % elektresch Autoe mat siwe Sëtzer oder méi an da fir 100 % elektresch Camionnetten an Autoe mat Waasserstoff-Brennstoffzellen, an 3.000 Euro Hëllef fir aner elektresch Autoen, wann d'Consommation tëscht 161 an 180 Wattstonne pro Kilomeeter läit. Et gëtt elo keng Aidë méi fir ineffizient elektresch Autoen.

D'Verlängerung vum der Mindestbesëtzdauer, déi gëtt op 36 Méint an d'Luucht gesat. Dat ass, fir déi fréi Reexportatioun vu subsidiéierten Autoen ze verhënnern, soudass se kéinten aneren zegutt kommen, fir déi dat eigentlech net virgesinn ass.

Et gëtt eng Primm vun 1.500 Euro fir elektresch Occasionsautoen, déi mindestens dräi Joer al sinn, an et gëtt d'Konditiounen fir d'Primm, dass d'Gefier muss nach mindestens zwee Joer am Besëtz zum Keefer bleiwen an dass de Keefer an de Verkeefer net dierfen am selwechte Stot wunnen.

Et ass also e Gesetz mat vill Contenu. Et ass e Gesetz, wou mer och an der Kommissioun vill diskutéiert hunn iwwert dat, wat mer och am Detail presentéiert kruten. An ech wëll nach eng Kéier kuerz och op déi formell Prozeduren agoen, déi mer do an der Kommissioun haten.

D'Gesetz ass de 26. Mäerz 2024 vum Minister fir Ëmwelt, Klima a Biodiversitéit deposéiert ginn. De Conseil d'État hat säin éischten Avis, jo, den Avis zum Gesetz, de 25. Juni 2024 ginn. Mir kruten Avis vum Syvicol, vun der Chambre des Salariés, vun der Chambre de Commerce a vun der Chambre des Métiers an deenen Deeg a Méint duerno.

Du gouf et eng éischt Serie – insgesamt gouf et der véier – vun Amendements gouvernementaux:

Am Juni 2024, mat dann engem éischten Avis complémentaire vum Conseil d'État am Juli 2024 a mat nach eng Kéier zousätzlechen Avis vum der Chambre des Salariés an der Chambre de Commerce.

Eng zweet Serie vun Amendements gouvernementaux am September 2024, mat engem Avis vum dem Conseil d'État am Dezember 2024 an och nach engem zousätzlechen Avis vum der Chambre de Commerce.

Eng drëtt Serie vun Amendements gouvernementaux am Januar 2025, mat engem drëten Avis complémentaire vum Staatsrot am Mäerz 2025. D'Chambre de Commerce huet sech nach eng Kéier geäussert, schonn am Februar 2025, an och de Syvicol am Mäerz 2025.

An dann déi véiert Serie vun Amendements gouvernementaux, déi war am Juni 2025. De véierten Avis complémentaire vum Staatsrot ass viru Kuerzem, de 4. Juli 2025, komm. Do si mer nach eng Kéier dem Staatsrot dankbar, well si haten nämlech just deen heite Gesetzesprojet op den Ordre du jour gesat, fir dass mer en nach haut hei kéinten an der Chamber stëmmen.

Den 18. September 2024 schonn hate mer de Projet de loi an der Kommissiounssëtzung analyséiert. Ech gouf och deemol zum Rapport ernannt. An de 7. Juli gouf en dann elo viru Kuerzem och an der Chamberskommissioun ugeholl, dëse Rapport gouf gestëmmt an dann och majoritairement ugeholl.

Erlaabt mer, och nach e puer Wuert eeben zu deene Saachen ze soen, déi eis de Staatsrot an och déi verschidde Chambere mat op de Wee ginn hunn. D'Observatioun vum Conseil de l'État, déi ware wichteg, a mir hunn dann natierlech och probéiert, als Chamber – an dann och d'Regierung op där anerer Säit – ëmmer erëm op déi Observatioun vum Conseil de l'État anzegoen.

Prinzipiell ass et eigentlech ëm e puer Saache gaangen:

Dat Éischt war d'Kompetenzverdeelung: Ministeren dierfen nëmmen eenzel zoustänneg sinn. De Plang soll also kloer opgedeelt sinn.

Da war et d'Sécherheetsprinzip, wat am Raum stoung: D'Gesetz dierf net mat Retroaktivitéit a Kraaft trieden, ausser et ass ganz kloer definéiert.

An dann och d'Hëllefsmethoden: D'Elementer vum Hëllefsmethoden mussen genee an de Gesetzter stoen an net nëmmen am Règlement grand-ducal. Dat war e Punkt, iwwert dee mer dann och méi laang mam Staatsrot diskutéiert hu fir déi verschidden Avisen.

(Interruption)

Genau, wichteg: Nodeem d'Texte dunn ugepasst goufen, huet de Staatsrot eis nach drop higewisen, dass et prezis Definitiounen fir d'Subventiounen an d'Gefierer muss ginn an dass d'Opdeelung vun den Aiden no konkreten technesche Krittäre muss gemaach ginn.

Déi aner Reaktiounen:

De Syvicol huet kee gréisseren Impakt fir d'Gemenge gesinn, huet och elo weider keng Bemerkungen zum Klimabonus Mobilitéit gemaach.

D'Chambre des Salariés huet eis gesot, dass de SEQE 2 technesch korrekt ëmgesat gëtt, dass et eng sozial Kompensatioun gëtt, déi essentiell ass bei enger CO₂-Besteuerung, a se huet gefuerdert, dass et eng automatesch Upassung vum Steierkredit soll ginn, wann de SEQE 2 den CO₂-Präis géif erhéijen. Si hunn och eng ëmfassend Analys vum sozialen Impakt gefrot an eng méi staark Bedeelegung un der Ausaarbechtung vum Klimasozialplang. Si hunn drop higewisen, dass et eebe just begrenzte Finanzmëttel aus dem europäesche Klima-Sozialfong fir Lëtzebuerg gëtt, nämlech ronn 66 Milliounen Euro bis 2032.

D'Chambre de Commerce huet d'Gesetz begréisst inklusiv der Flexibilitéit fir d'Emissiounsquotenkonten an och d'Subventiounen fir Cargovëloen a Ladeinfrastrukturen. Si huet eng Recommendatioun mat op de Wee ginn, nämlech de Subventiounsplang fir kollektiv Ladesystemer op 50.000 Euro ze erhéijen amplaz vu 25.000, a si huet recommandéiert, dass d'Einnahmen aus dem SEQE 2 solle geziilt an d'Energie- an d'Dekarboniséierungstransition vun de Betriber investéiert ginn.

D'Konklusioun ass also: Mat deem Gesetz gëtt d'Lëtzebuurger Gesetzgebung un d'EU-Regelen ugepasst, de Klimaschutz an dem Stroossensektor, dem Bausektor an anere Beräicher gëtt gestärkt an d'sozial Gerechtkeet gëtt duerch Hëllefsmethoden dann och verbessert.

Erlaabt mer, kuerz nach déi aner Kap unzeden, Här President. Wann dat fir Iech an der Rei ass, da géif ech och kuerz am Numm vun der CSV-Fraktioun soen, firwat mir natierlech mat deem Gesetzesprojet ganz d'accord sinn a ganz frou sinn.

Discussion générale

Et ass e wichtegt Gesetz, eeben net nëmmen, wéi ech gesot hat, well et Subventiounen gëtt. Et gëtt eng Rei Leit, déi op hir Subventiounen waarden. Dofir ass

et gutt, dass mer dat elo nach stëmmen, fir dass déi Subventiounen dann och kënnen esou séier wéi méiglech ausbezuelen ginn.

Mee et ass och wichteg, well mir eis als Lëtzebuerg an eng europäesch Dynamik erstellen, wou mer am EU-Verbund weider zur Bekämpfung vum Klimawandel bäidroen. Dat heite Gesetz mécht dozou eeben dräi ganz, ganz wichteg Schrëtt, an dat an enger Welt, déi an deem doten Thema ëmmer méi komplex gëtt.

Engersäits hu mer nämlech déi ganz vill international Instrumenter. An elo just hu mer nach e Gesetz dozou gestëmmt. An den Här Minister huet och nach e puer Wuert zu deenen internationalen Instrumenter gesot. Mee mir mieren zum Beispill, op enger Weltklimakonferenz – dëst Joer ass d'COP30 zu Belém a Brasilien – gëtt et awer ëmmer erëm méi dat Gefill vu Blockage, oder et geet net richteg virun. Dat heescht, insgesamt ass d'Situatioun, déi ganz Atmosphär, net ëmmer esou positiv, wéi se an deene leschte Jore war. An et gëtt natierlech och den Afloss vun enger Rei vun internationalen Politiker mat ganz zweifelhaften Agendaen, déi trotzdem och déi ganz Klimapolitik a Klimawandel-Bekämpfungspolitik ëmmer erëm a Fro stellen op engem Makro-Niveau.

Et ass dofir gutt, dass mir als Lëtzebuerg eeben am EU-Verbund eis Aarbecht hei weidermaachen. An eigentlech ass, wann een et genau kuckt, d'EU e Virreider an enger Strategie fir d'Dekarboniséierung an och doran, sech un d'Reegelen, déi mer eis ginn, ze halen.

Natierlech gëtt et och hei an Europa ëmmer erëm politesche Wandel an nei Skepsis. An et ass wichteg, dass mir als Lëtzebuerg do awer eise Wee kloer an determinéiert weiderginn an dass mer och soen – a kloer soen –: Als Europa mussen mer a wäerte mer capabel sinn, en ekonomeschen Opschwung mat engem Nohaltegekeetscheck fir alles, wat mer an Europa maachen, och fir d'Wirtschaft an Europa, ze verbannen. Ech mengen, dass dat den Haaptschlëssel wäert sinn an Zukunft, dass d'Nohaltegekeet zu enger Opportunitéit fir d'Wirtschaft gëtt an dass mer et an Europa fäerdegbréngen, genau déi doten Transitionen ze packen.

D'Transition, fir an d'Zukunft eranzegoen, gëtt mat deem Gesetz ënnerstëtzt. An déi Transition gëtt eng ganz, ganz wichteg Phas an deenen nächste Joren, déi mer hei zu Lëtzebuerg an an Europa mussen packen.

Ech wëll ganz kuerz, Här President, wann Der erlaabt, nach op eppes agoen: Et gouf rezent eng Etüd vum Observatoire du climat. An den Här Minister war och derbäi an, ech mengen, och nach eng Rei vu Kolleginnen a Kolleginnen aus der Chamber, wéi mer dat an der Abtei Neimënster mat der Zivilgesellschaft diskutéiert hunn, doriwwer, dass gesot ginn ass: „Zu Lëtzebuerg sinn d'Leit bereet. Et ass ganz vill passéiert an der Bekämpfung vum Klimawandel. Si wëllen, dass de Klima geschützt gëtt.“ Mee et gëtt eng ganz grouss Onsicherheit, wien dat elo alles soll maachen. An heiansdo steet d'Bereitschaft, selwer eppes ze maachen, net ëmmer op deene selwechte feste Féiss wéi d'Bereitschaft unzekerennen, dass eppes muss gemaach ginn. Si erwaarden relativ vill vum Staat.

An ech mengen, wa mer hei als Lëtzebuerg op eiser staarker, ambitiöser Trajectoire bleiwen a wa mer och déi vill Incentives ubidden, déi och an deem Gesetz hei niddergeschriwwen sinn, da maache mer esou e bëssen dat, wat am Tour de France am Moment esou passéiert: Mir ginn als Staat de Leit d'Méiglechkeet, am Wandschiet matzufueren a sech iwwert déi Incentives och enger ganzer an enger globaler

Dynamik unzeschleissen, déi mer hei zu Lëtzebuerg wëlle maachen, nämlech dass mer ambitiöses wëlle bleiwen, wat eis Bekämpfung vum Klimawandel an eise Schutz vum Klima a vun der Natur soll sinn.

Dofir, mengen ech, ass dat hei e wichtegt Gesetz. An ech wëll och am Numm vu menger Fraktioun den Accord bréngen. An ech soen Iech villmools Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | An ech soen dem Här Rapporteur Paul Galles villmools Merci a ginn direkt d'Wuert weider un den éischten ageschriwwene Riedner, den honorabelen Här Luc Emering. Här Emering, Dir hutt d'Wuert.

M. Luc Emering (DP) | Jo, villmools merci fir d'Wuert, Här President. Ech soen dem Här Galles fir d'alleréischte och emol e grouse Merci fir säi schrëftlechen a mündlechen Rapport. Mir stëmmen haut e Gesetz, wat eis den europäesche Klimaziler, wéi den Här Galles et elo ganz gutt erkläert huet, méi no bréngt, wat eis weiderbréngt a wat immens wichteg ass.

Nom ETS 1 gëtt elo en zousätzlechen ETS developéiert, deen en Drëttel vun den CO₂-Emissiounen an der EU ausmécht a Secteure wéi den Transportsektor, wéi d'Handwierk, awer och d'Energieversuergung vun de Gebaier ofdeckt. E ganz wichteg Punkt ass – an, ech mengen, dat hat den Här Galles nach net gesot –, dass net den Energiekonsument, also de Verbraucher, de Monitoring an déi administrativ Demarché maache muss, mee déi national Energieversuerger. Dat ass e Punkt, dee mir absolut begrëssen. Fir eis ass et wichteg, dass mer et fäerdegbréngen, eis PNEC-Ziler ze errechen an och d'Energietransitioun weiderzeféieren, ouni gläichzäiteg eise Betriber eng zousätzlech administrativ Laascht opzelueden.

Wéi mer an der Kommissioun erkläert kritt hunn, kënnen d'Länner, déi eng national CO₂-Steier hunn – an dat ass jo och hei zu Lëtzebuerg de Fall –, eng Derogatioun ufroen. Mir als Lëtzebuerg hunn also de Choix, ob mir den ETS-System applizéieren wëllen oder weiderhin d'CO₂-Steier notzen. Vu datt Lëtzebuerg an där Hirsch bis Enn des Jores zu deem Sujet eng Decisioun muss huelen, bleiwe mir gespaant, wéi d'Regierung an deem Dossier weiderfuere wëll.

Mir als DP begrëssen och, dass mat deem Gesetz eng legal Basis – an dat ass ganz wichteg – fir de Klima-Sozialfong geschaf gëtt. Op där enger Säit ginn domadder wichteg Investitiounen an d'erneierbar Energie a Renovatiounsprojeten ënnerstëtzt, déi d'Basis fir eng nohalteg Zukunft bilden an déi och d'Leit encouragéieren, op de Wee vun der Transition matzegoen. Op där anerer Säit soll de Fong geziilt deene Stéit hëllef, déi et besonnesch schwéier hunn an déi d'ënnerstëtzung brauchen, fir iwwerhaupt kënnen ze sanéieren oder fir iwwerhaupt kënnen an d'erneierbar Energie ze investéieren.

Dofir ass et eis als DP wichteg, dass mer och weiderhin de Klimabonus héichhalen, fir eebe grad déi Haushalter ze stärke respektiv ze entlaaschten, déi déi gréisste wirtschaftlech Erausforderung bei der Energietransitioun hunn. Eng gerecht Klimapolitik muss all Bierger mat op dese Wee huelen.

Här President, dëst gesot, kommen ech heimat zum Enn vu menger Ried. Als DP kënnen mir deem Projet nëmmen eis Zoustëmmung ginn. Et ass e ganz wichteg Projekt. An ech géif dat heimat och maachen an den Accord vu menger Fraktioun ginn. Ech soen Iech Merci.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Här Emering. Da wier et um honorabelen Här Franz Fayot. Här Fayot, Dir hutt d'Wuert.

M. Franz Fayot (LSAP) | Merci, Här President, fir d'Wuert. Léif Kolleeginnen, léif Kolleegen, dëse Gesetzesprojet ass en Deel vum sougenannte Green Deal, dem europäesche Pak, fir d'CO₂-Emissiounen bis 2030 ëm 55 % ze reduzéieren. Dat ass deemno e wichtege Projet, deen de Rapporteur gutt resüméiert huet. Mir stëmmen deen an Zäiten, an deenen déi nei Europäesch Kommissioun elo op de Wee geet, fréier Decisiounen am Ëmweltberäich ze verwässeren, wat mer natierlech bedauern, wat awer och mat der frëndlecher Ënnerstëtzung vun eiser Regierung geschitt.

Mir sinn och an enger Zäit, wou laut Klimawissenschaftler d'Klimaerwärmung net ënner 1,5 Grad ka limitéiert ginn, wou also wierklech eng grouss Urgence besteet, sech och weiderhin ambitiéis Ziler ze setzen an der Bekämpfung vum Klimawandel.

Mir hunn ..., an ech ginn elo net méi dorobber an. Et gëtt en neie System hei agefouert, fir mat den CO₂-Emissiounen ëmzegoen, och an neie Secteuren, dem Transport, dem Bau, also Secteuren, déi de Leit och vläicht méi no sinn, wéi dat bei deem éischten ETS-System de Fall war. An do besteet natierlech d'Angscht, dass eng Verdeierung vun enger Partie Saache kënnt. Dofir war et eng gutt Decisioun vun der leschter Regierung, d'CO₂-Steier bei eis zu Lëtzebuerg anzeféieren a lues a lues an d'Luucht ze setzen, fir eeben ze vermeiden, dass d'Präisser op ee Coup ze vill staark an d'Luucht ginn an deene Beräicher, déi elo hei vun deem neie System betraff sinn.

(M. Claude Wiseler reprend la présidence.)

D'Fro huet sech effektiv gestallt – an déi hu mer an der Kommissioun diskutéiert –, wéi mer elo ëmgi mat där Méiglechkeet, eng Derogatioun ze froen. An et wär natierlech gutt gewiescht, elo schonn och en vue vun dësem Vott do méi Kloerheet doriwwer ze hunn, Här Minister, wat mer mat där Derogatioun maachen. Mir kënnen, well mer eng CO₂-Steier hunn, ab 2030 eréischt deen neien Emissiounshandel do aféieren, net schonn ab 2027. An dofir géif ech Iech gär nach eng Kéier d'Fro stellen, wat Der do gär maacht. Dir hutt gesot, dass Der eng Analys an der Preparatioun hutt. Vläch kënnt Der eis scho méi dozou soen an Ärer Interventioun. Ees ewéi ees hätte mer gären, dass déi Analys, wa se da virläit, natierlech och der Chamber direkt iwwermëttelt gëtt, fir dass mer kënnen doriwwer diskutéieren.

Hannendrun ass natierlech och d'Fro, wéi et da mat de Recettë steet vun eiser CO₂-Steier respektiv mat den neie Recetten, wann dann deen neien Emissiounssystem do kënnt. Wéi wëllt Der drop reagéieren, wann e groussen Deel vun deene Recetten, déi aktuell aus der CO₂-Steier erakommen, mam neien Emissiounshandelssystem ewechbriechen? 2024 waren dat ëmmerhin 258 Milliounen Euro, déi duerch d'CO₂-Tax erakoumen. Mir wëssen, dass déi natierlech tendenziell erfroet, haaptsächlech well den Tanktourismus och lues a lues erfroet ënnert dem Effet vun där Steier, wat jo och de gewollten Effet dovunner war. Mee wéi gesot, et stellt sech och d'Fro vum sozialen Ausgläich, deen domadder finanziéiert gëtt.

Den europäesche System gesäit fir Lëtzebuerg 60 Milliounen Euro vir fir de sozialen Ausgläich. Dat ass natierlech net vill am Verglach zu deem, wat mer elo dorobber uwenen. Well hannendrun ass effektiv d'Fro, wéi déi Sue wäerte benotzt ginn. Mir hunn eis ëmmer als LSAP derfir staarkgemaach, dass d'Hallschent vun de Recettë vun der CO₂-Steier derfir

genotzt gëtt, Leit mat niddrege Revenuen ze ënnerstëtzen, fir Projeten, déi d'Leit mathuelen um Wee vun där ekologescher Transitioun. Dat sozial gerecht Begleeden, dat ass en essentielle Punkt, ouni deen déi ganz Efforten net wäerte geléngen. An dofir bleift et wichteg, dat och weiderhin héichzehalen. An dofir, Här Minister, géife mer och gäre wëssen, wat Der do wëlls hutt.

Fir eis kënnt eppes ganz kloer net a Fro, an dat war dat, wat de Premier a senger Ried zur Lag vun der Natioun ugekënnegt huet, nämlech dass d'Einname vun der CO₂-Steier solle geholl ginn, fir, soe mer mol, eng Pensionsreform ze finanzéieren. Esou eng Zweckentfremdung ass fir eis e ganz kloeren No-Go!

Mee mir hätte gären, wéi gesot, dass Der do Faarf bekennt, wéi den Ausfall vun där CO₂-Steier soll kompenséiert ginn an ob dat 2027 oder eréischt 2030 de Fall ass. Well wéi Der wësst, si mer an enger Zäit, wou déi budgetär Besoinen net méi kleng ginn, éischter de Contraire. Mir brauche méi Suen an der Defense, mir wëlle jo eis Sozialdepensen och héichhalen a mir wäerten och weiderhin immens vill Sue brauchen, fir déi klimatesch Transitioun ze begleeden.

Dofir, Här Minister, och nach eng Kéier d'Fro, wou Der dru sidd mam Plan social pour le climat. Deen hätt en fait bis den 30. Juni 2025 missen eragereecht gi bei der Kommissioun. Do si mer also en retard. An och do erwaarde mer vun Iech Äntwerten, wat Der do wëlls hutt.

Merci villmools.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Fayot. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Jeff Engelen. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

M. Jeff Engelen (ADR) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir unzefänken dem Här Paul Galles en häerzleche Merci fir säi schrëftlechen a mündleche Rapport. Mir begrëssen d'Bestriewunge fir eng méi klimafrëndlech Transitioun, och am ekonomesche Beräich. Dëst Gesetz bréngt awer eng Rei vu Punkte mat sech, déi eis awer e bësse Suerge maachen, virun allem am Hibleck op de Mëttelstand. Mir begrëssen d'Iddi, e sozialen Ausgläich ze schafe fir Mesüeren an der Klimapolitik, déi en negativen Impakt op d'Leit an d'Entreprises hunn.

Wat eis virun allem Suerge mécht, ass d'Zukunft vun de klengen a mëttelständesche Betriber, dorënner och d'Handwiersbetriber. Dee vum Gesetz viséierten Echangesystem vun Emissiounsquoten applizéiert sech nämlech och op d'Fournisseure vun de Combustibelen. Dëst bréngt onweigerlech mat sech, datt de Präis fir d'Combustibelen an d'Luucht geet, awer domat verbonne geet och de Präis vun de Materialkäschten an d'Luucht. Dëst ass virun allem fir déi Betriber e Problem, déi ganz mobill musse sinn. Ech denken un déi Betriber, déi vill Camionnetten hunn an Dag fir Dag op déi verschiddenste Plaze musse fueren. Dat bréngt substanzuell Méikäschte mat sech, déi si entweder selwer mussen droen oder noutgedrungen un de Client weiderginn.

Déi eenzeg Optioun bleift dann, a méi klimafrëndlech Technologien ze investéieren. Dat ass awer dacks just begrenzt méiglech, besonnesch och am Beräich vun der Mobilitéit. Sou wéi och d'Chambre des Métiers et ugemierkt huet, denken ech hei virun allem un déi Betriber, déi net vill Margen hunn, fir sech eng Flott u méi klimafrëndleche Gefierier unzeschaffen. D'Entreprisë sinn duerch déi héich Personalkäschten dacks an enger Situatioun, datt si sech kuerzfristeg oder laangfristeg keng allze grouss Investitioune kënnen leeschten.

Et muss een och bedenken, datt et einfach ass, ze soen: „Investéiert an eng klimafrëndlech Transitioun.“ Mee och déi Sue musse jo vun iergendwou hierkommen. De finanziell Sputt vun deene Betriber léisst dat net ëmmer zou.

Eng Chambre professionnelle hat och d'Fro opgeworf, ob de Klimafong gutt genuch opgestallt ass, fir déi negativ Konsequenze vun der Präissteigerung op d'Betriber ofzufiedere. Et wier an eisen Ae wichteg, datt virdrun analyséiert gëtt, wéi en Impakt dëse Projet finanziell wierklech huet.

Eng weider Suerg mécht eis och d'Erhéijung vum administrativen Opwand fir déi Entreprises, déi Hëllef ufroen. Dozou kommen dacks laang Delaien, bis dës Hëllef an accordéiert ginn an ukommen. Dat gesi mer jo och op anere Plazen. Do sinn da Leit, wéi an dem Voltaikberäich, déi dann eng Demande maachen, an et dauert Joren, ier se dann do eppes kréien. Ech mengen, dat ass och net gesond.

Wie vum Konstruktionssektor schwätzt, schwätzt och an engens vum Logement. Energiespuermossnamen dierfen net d'Präisser esou an d'Luucht dreien – dorënner fale jo och dann d'Materialkäschten –, datt nëmmen nach eng Minoritéit sech eng eege Wunneng leeschte kann.

D'Klimapolitik muss global ugaange ginn. Mir kéinte weltwäit eng reell CO₂-Reduktioun errechen, andeems mir zum Beispill geziilt an eng technologesch Moderniséierung vun ale Kuelekraaftwierker géifen investéieren. Dëst géif an deene Länner geschéien, déi fir de Gros vun de weltwäiten Emissiounen zoustänneg sinn. Ech mengen, dat géif dann dem Klima méi hëllef wéi déi kleng Saachen, déi mir all hei maachen – wat jo wichteg ass. Mee mir sinn amgang, eis deen Aascht ofzeseen, wou mer selwer drop setzen. Well de Klimawandel oder d'Klima u sech ... Emissiounen bleiwe jo net virun der Grenz stoen, déi gi weltwäit. An duerfir musse mer dee Problem och onser Meinung no weltwäit upaken. Och Lëtzebuerg soll säin Deel do leeschten.

Alles an allem maache mer mat dësem Projet eng Klimaschutzpolitik, déi zu enger Präisdeierecht féiert a problematesch gëtt fir eis Betriber an de Mëttelstand. An domadder sinn och eng ganz Rëtsch Aarbechtsplazen a Gefor. Dëst ass fir eis net dee richtege Wee an duerfir wäerte mer dëse Projet net kënnen matdroen.

Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Engelen. An déi nächst ageschriwwene Riednerin ass d'Madamm Joëlle Welfring. Madamm Welfring, Dir hutt d'Wuert.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, meng Virriedner/inne si schonn op d'Detailer vun dësem Projet de loi agaang, deen engersäits jo d'Ëmsetzung vum ETS 2 an dem Klimasozialplang an d'nationaalt Recht finaliséiert an anerersäits d'Klimabonus-Aiden upasst.

Dass eng legal Basis vun Aidëregimmen ëmmer erëm muss un d'Besoinen ugepasst gi vun eiser Gesellschaft, ass eng Evidenz. Mee vu wéi enge Besoine schwätze mer hei? Verstärkte Phenomeener wéi Hëtzelwellen, Bëschbränn, Gletscheren, déi ewechschmelzen a ganz Dierfer ënner sech begruuen, si kloer Zeechen dofir, dass mer dem Schutz vum Klima, vun eisem Klima, méi Schub musse ginn.

Den Transportsektor ass fir 60 % vun den CO₂-Emissiounen verantwortlech. An d'Bedreiwe vun engem attraktiven ëffentlechen Transportsystem, mee virun

allem och d'Elektrifikatioun vum Fuerpark sinn hei wichteg Stellschrauwen, fir dëse Problem ze léisen.

Laut Statec hunn d'Elektroautoen ee Véierel vun den Neumeldungen an der éischter Hallschent vun dësem Joer uitgemaach. An d'Zuele vum Statec weisen awer och eng lichter Tendenz no ënnen bei den Elektroauto-Immatrikulatiounen am zweeten Trimester. Wann ee bedenkt, dass den nationalen Energie- a Klimaplang virgesäit, dass a fënnef Joer eise Fuerpark zur Hallschent soll elektresch oder Plug-in-Hybrid sinn a mer elo bei ronn 9 % leien, dann hu mer nach e wäite Wee ze goen. An et ass och wierklech elo net de Moment, op d'Brems ze trëppelen an d'Aiden ze drosselen. Dat ass dat falscht Signal zum falschen Zäitpunkt.

Mee och dass d'Förderung fir déi aktiv Mobilitéit, sprécht d'Veleen an d'Elektrovelen, net fir jidderee bäibehale goufen, bedauere mer. Well duerch esou Aidé verbënnt ee Gesondheet an Ëmweltschutz. An och wa scho vill Veleen ënnerstëtzt goufen, hätt een dës sollen, nieft den Aidé fir d'Cargoveloen, zumindest op engem gewësse Niveau bäibehalen.

D'Transitioun brauch e gemeinsamen Effort vun eis alleguer. A grad well mer wäit ewech vun eise Zil sinn, brauche mer grad elo previsibel a fair a verlässlech Reegelen, dat heescht:

Weiderhin en héijen Niveau vu Subside fir d'Elektromobilitéit. Well et ass erweisen, dass konsequent Erhéijunge vun Aidé sech positiv op de Verkauf vun Elektroautoen auswirken.

Méi staark Ënnerstëtzung fir sozial schwach Stéit an Elengereier. Sozial cibléieren ass nämlech wichteg, mee Aidé fir d'Stéit mat manner Sue manner zrëckzeschrauwe wéi fir all déi aner, ass net d'Äntwert op d'Fro vun enger gerechter Transitioun. Dat ass um falschen Enn gespuert.

Léisunge fir Mobilitéitsproblemer vun de Frontalieren. Well och si sinn e wichtegen Deel vun eiser Gesellschaft, zum Beispill duerch eng gezielt Zesummenaarbecht mat Nopeschregiounen, fir och hei d'Luedméiglechkeeten hannert eise Grenzen ze stäerken.

An dann och den Delai fir d'Ausbezuung vun den Aidé weider erofschrauwen a virun allem keng Viden entstoe loosse zwëschen de gesetzlechen Texter.

Mir begrëssen evidenterweis, dass de Klimasozialplang an dësem Gesetz eng national legal Basis kritt, well dee Plang soll e Kärstéck vun der fairer Transitioun sinn.

Mee mir zweifelen awer un der Regierung hire Prioritéiten, vu dee verspéiten Timing an awer och de Mangel u Progrès un e puer awer essentiellen Dossieren. Wou sinn d'Aarbechte fir déi national Renovierungsgesellschaft drun? Dës soll jo d'energieetesche Renovatioun vu besonnesch schlecht isoléierte Wunngebaier aktiv begleeten a virundreiwen.

En anere Volet ass d'Etüd iwwert de soziale Leasing. Wat geet doraus ervir? Laut der Äntwert op eis zwou Froen zejoert sollt Enn 2024 dës Etüd lancéiert ginn. A konkret Infoen hu mer awer heizou nach net.

An dann huet d'Chambre des Métiers an hirem Avis op d'Prékaritéit – an et ass och virdu schonn ugeklungen – vun deene klengen Entrepreneuren higewisen. Wat si konkret Iddie vun der Regierung, fir hir Laascht duerch héich Energiekäschten ofzefiedere? Gëtt et do gezielt Aidéregimier, déi an der Ausaarbechtung sinn, zum Beispill mam Mëttelstands- an Ekonomiesministère? D'Äntwert op dës Urgencé ka jiddefalls net an engem limitéierten a spët agereechte Klimasozialplang bestoen, mee wat gebraucht gëtt, si konkret Léisungen um Terrain.

Här President, elo zu eise Vott: Mir Gréng ënnerstëtzen natierlech, dass de Klimasozialplang am nationale Gesetz eng Basis kritt, souwéi och d'Finaliséierung vun der Ëmsetzung vum ETS 2, woubäi mer och hei nach ëmmer op der Regierung hir Decisioun iwwert d'Bäibehalen – oder net – vun eiser aktueller CO₂-Steier waarden. Och ënnerstëtze mer d'Äfierung vum den Aidé fir d'Cargoveloen an och Occasionsautoen.

Et ass ausserdeem awer och wichteg, dass mat dësem Vott d'Aidé fir d'Elektroautoen an d'Cargobikes, op déi d'Leit wann net schonn deelweis e Joer waarden, endlech kënnen ausbezuelt ginn. Dat huet de Rapporteur a sengem Rapport och schonn ugedeit.

Well mer awer iwwerzeegt sinn, dass d'Erofsatze vun den Aidé fir d'Elektromobilitéit a vun den Aidé fir de Gros vun der aktiver Mobilitéit déi falsch Decisioun ass, froe mir fir den Artikel 7 e Vote séparé un a wäerten eis bei dësem Artikel enthalen. Voilà!

Ech soen Iech Merci fir d'Nolaaschteren.

(Mme Joëlle Welfring dépose une demande de vote séparé sur l'article 7 du projet de loi 8365.)

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Welfring. Deen nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Mir wäerten dëst Gesetz och matstëmmen, well et si gutt Aspekter dran. An ech muss eierlecherweis soen, ech hat e bëssen Angscht, am Ufank wéi d'Regierung ugetrueden ass, d'CSV/DP-Regierung, dass et méi schlëmm kéint ginn. Et ass net grad esou schlëmm ginn, wéi ee geduecht hätt, mee et ass awer net esou gutt ginn, wéi ee sech vläicht erhofft hätt, wa mer d'Subside kucken an déi eenzel Punkten, déi leider erofgesat ginn. Et ass effektiv besser ginn, wéi ech Angscht hat. Do muss ech Iech e bësse luwen, mee ech kann Iech net ze vill luwen, well Dir wësst, op wat ech eraus wëll, wann Der d'Elektromobilitéit kuckt.

Et ass schonn ugeklungen, dass do d'Subsiden erofgesat ginn. Si ginn erofgesat, en plus gitt Der op déi 18 Kilowatt. Ech mengen, mir haten déi Diskussioun hei schonn oft. Mir haten dat ausgereicht. Mir hu verschidde Modellen hei gekuckt. Do sidd Dir mat Modelle komm. An herno ass nach ëmmer meng Meinung, dass nach ëmmer keen Argument do ass an Dir en plus d'Argumenter elo ewechgeholl hutt, déi virdu vläicht nach besser waren, dass einfach eng Famill, déi haut vläicht en Diesel huet, wou se vill Plaz huet, a muer op en Elektro ëmklëmmt, well deen emol ... Wann Der Kanner hutt, wann Der och nach e Maxi-Cosi hutt – oder e Kannersätz, ech dierf den Numm net soen – an en Hond an alles, da kommt Der mat deene klengen Elektroautoen net wäit. An dat sinn awer nun emol déi, wou Der de Subsid herno gitt. An dat ass ee vun de Problemer.

Wann Der wëllt d'Leit mathuelen, fir dass se méi ëmweltfrëndlech fueren, muss een hinnen och déi Offer maachen. An ech weess, et ass net Är Schold. Ech reege mech allkéiers driwwer op, dass d'Automobilshiersteller d'office emol den Elektroauto méi deier maachen, well se wëssen, dass se an all den eenzelne Länner Subside kréien. Dat ass jo och ee vun de Problemer.

Dofir hu mir jo och an eise Programm gehat, dass ee muss eng Kéier bindend higoen a soen, déi Präisser dierften net variéieren, wann d'Subside variéieren, an dass se mussen en Elektroauto ubidden, dee vergläichbar ass mat engem Bensinns- oder

Dieselmotor zum selwechte Präis. Well dat ass net Är Schold als Regierung. Dat muss een och europäesch ugoen. Et muss een och soen, dass en Abus do ass vun den Autoshersteller mat den Elektroautoen an dass se do d'Leit zum Deel och veräppelen.

Elo ass gesot ginn, dass d'Venten erofgaange sinn. Et ass jo kloer! D'Leit hunn nach alleguerten, wéi déi al Subsiden do waren, schnell eng Commande gemaach, well et huet sech awer rentéiert. A jo, et sinn och scho Leit bei mech komm, déi hu gesot, se hätten rezent Autoe kaf, virun e puer Méint, a se hätten dee Subsid nach net ausbezuelt kritt. Ech hoffe jo, dass dat elo ganz schnell wäert ausbezuelt ginn, fir dass d'Leit do Hëllef kréien.

Mee op där anerer Säit, wann Der gär méi Elektroautoe verkaaft, muss Der de Stroum och méi bëlleg maachen. An deen ass awer nun emol méi deier ginn. En plus mat de Bornen: Ech ënnerstëtze voll, dass Dir elo a Residenzen an iwwerall Subsiden eropsetzt fir Bornen. Mee wat bréngt dat de Leit, wann de Stroum sou deier ass, deen do erauskënnt? Dat ass ee vun de Problemer. Do muss een eng Kéier dru schaffen. An dat sinn eeben déi Punkten, wou ech elo net onbedéngt mat Iech averstane sinn, och wann Är Linn hei passt.

Dofir wäerte mer eis och deene Gréngen uschléissen an eis bei deem Artikel enthalen, awer de Rescht vum Gesetz matstëmmen. Well et si gutt Punkten dran. An et muss een eng Kéier diskutéieren, wéi et herno mat der CO₂-Steier weitergeet.

Dir wësst, mir hunn ëmmer en anere Modell gehat. Mir wollten ëmmer eng negativ CO₂-Steier, dat heescht, dass ee villméi belount gëtt, wann een ëmweltschounend am Alldag handelt – en anere Modell wéi eeben den aktuellen. Et muss ee kucken, wat d'Regierung elo do wäert entscheiden. Mee ech hoffen, dass d'Regierung awer weiderhin do wäert op den Ëmweltschutz setzen.

Well eppes muss Der Iech bewosst sinn: Een Euro, deen haut vläicht d'Industrie anhëlt, kascht eis zéng Euro herno fir d'Reparaturen am Klimaschutz. Dat ass ee vun de Problemer. Dat heescht, et ass net einfach dee Bilan, deen een haut ka kucken, wou ee seet, dat kascht mech haut en Euro, wann ech dat doten elo investéieren oder eppes fir de Klimaschutz maachen. Nee, et kascht zéng Euro, fir et ze reparéieren, wann een et net mécht. An dat ass, wat ee muss kucken. An dat ass och d'politescht Handeln, wat et soll si fir déi nächst Joerzénge. Well eng vun eise groussen Eerausforderunge wäert sinn, dass eise Planéit nach ëmmer liewenswäert bleift. An ech sinn der Meinung, dass Lëtzebuerg do seng Roll soll spillen an och eng Virreiderroll ka spillen an dass mer net sollen d'Aen zoumaachen an ëmmer nëmme soen: „Déi aner solle maachen“, mee mir zu Lëtzebuerg sollen och maachen.

Merci.

Une voix | Ganz gutt!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Goergen. De leschten ageschriwwene Riedner ass den Här David Wagner. Här Wagner, Dir hutt d'Wuert.

M. David Wagner (déi Lénk) | Jo, merci, Här President. Dëst Gesetz war laang am Hin an Hier tëscht der Kommissioun an dem Staatsrot an ass och vill ausdiskutiert ginn. Trotzdeem – an dat ass de Problem – wësse mir bis haut net genee, wouriwwer mer elo ofstëmmen, entweeder iwwer e Bäitritt vu Lëtzebuerg an den Emissiounshandel Nummer 2 an engem gudden Joer, also an dëser Legislaturperiod nach, oder iwwer eng Vertagung bis 2030, bis an déi nächst Legislaturperiod.

Et ass problematesch, dass d'Regierung eis dat no bal zwee Joer am Amt nach ëmmer net ka soen. Dat passt awer och u sech e bësse bei déi Konzeptlosegkeet a Saache Klimapolitik vun dëser Regierung, déi bis elo ausser u sech dem Weiderféiere vun deem, wat d'Virgängerregierung gemaach huet, mat e puer kontra-produktiven Upassungen, nach net vill am Buch stoen huet.

Här President, an Zukunft sollen also d'Emissionen vun Zäregasen aus de Gebaier an aus dem Transport EU-wäit ee Präis hunn an a Form vu Verschmutzungs-rechter gehandelt kënnen ginn. D'Fournisseure vu Masutt, vu Gas, vu Spritt, wéi Creos, Sudgaz, Total, Esso et cetera wäerten an Zukunft also da Verschmutzungs-rechter kafen a verkafen. An de Präis dofir gi se un d'Leit weider.

Ab dem Joer 2027 soll dës System dann ulafen, mee Länner mat enger CO₂-Steier kënnen bis 2030 nach eng Derogatioun ufroen, wann dës CO₂-Steier bei minimum 45 Euro pro Tonn läit. An dat ass dann och de Fall fir Lëtzebuerg. An der EU solle laut Berechnunge fir den Zäitraum 2027–2030 minimum 300 Milliarden Euro erakommen duerch de Verkaf vun deene Verschmutzungs-rechter. Dovunner solle 65 Milliarden Euro an de Klima-Sozialfong fléissen, mat deem den Impakt vun dem CO₂-Präis op d'Bevölkerung soll ofgefiedert ginn. Wat mam Resultat vun deene Recetté passéiert, ass nach net gewosst.

Elo kéint ee sech jo soen, dass dat jo vum Prinzip op d'CO₂-Steier erauskënnt, déi mir schonn hunn. Mee et gëtt awer e ganz groussen Ënnerschied: D'CO₂-Steier gëtt vun der Chamber festgeluecht respektiv verlängert. Mir kënnen dat decidéieren. Dat ass awer net de Fall beim CO₂-Präis, beim Emissionunshandel, well dee schwankt jo jee no Offer an Nofro um europäesche Marché. Domat entzitt sech dann dës Präis enger demokratescher an transparenter Kontroll an Decisioun.

Wann ab 2030 dann de Präis fräi um Marché schwanke kann, da kéint et ganz séier zu spronghaft klammende Präisser kommen. Do virdru warnen och verschidden Etüden iwwert déi méiglech Auswierkung vun dësem Emissionunshandel. Bei Präisser, déi op eemol op 150 oder 200 Euro d'Tonn klammen, géif d'Inflatioun explodéieren, vun de soziale Schied, déi doduerch entstinn, da guer net ze schwätzen. D'Regierungen a Parlamenten ginn dann erëm tributaire vun Entwécklungen um Marché a ginn d'Kontroll of u grouss Energiekonzerner a potenziell Spekulanten, wat jo och schonn an anere Gebitter geschitt ass.

Fir dass dat elo net geschitt, gëtt elo awer iwwert d'sozial Kompensatioun diskutéiert. Am Kader vun neien Emissionunshandel géif Lëtzebuerg zwar vill Geld opgrond vum Verkaf vun dëse Verschmutzungs-rechter asammelen, an éischter Linn wéinst dem Export vu Spritt. En échange géif Lëtzebuerg awer just 10 bis 12 Milliounen Euro d'Joer vun der EU zrëckkréien, also net vill. Dat ass och ze verstoen, well wann an der ganzer EU eng Tonn CO₂ dee selwechte Präis huet, da si Länner mat geréngem Akommes natierlech méi staark betraff an déi kréien dann och méi aus deem groussen Déppen.

Och wa mer prinzipiell mat esou enger Ëmverdeelung kee Problem hunn, geet dat fir eis net duer, fir dem Emissionunshandel onkritesch géigeniwwerzestoen. Well déi zentral Froe bleiwe jo: Wat bewierkt den neien Emissionunshandel? A wat gedenkt d'Regierung ze maachen, fir dass net Normal- a Klengverdéngeger duerno déi Gelackmeiert sinn?

An och hei stelle mer fest, dass nach net alles gewosst ass. D'Recetten aus der CO₂-Steier sinn ab 2030 net méi do an domat och déi ronn 130 Milliounen

net méi, déi aktuell an de Steierkredit an an d'Deie-rungszoulag fléissen. D'EU-Gelder aus dem Klima-Sozialfong sinn do och just eng kleng Drëps op de waarme Steen.

Dofir stelle mer eis vill Froen a mir sinn net eleng. D'Chambre des Salariés, de Mouvement écologique an d'Gewerkschafte stelle sech déi selwecht Froen. Wéi ee Budget gedenkt d'Regierung opzebréngen, fir d'sozial Kompensatiounen ze bezuelen? Vu wou sollen déi Gelder kommen? Wéi eng Leit sinn am stäerkste betraff? A wéi effikass sinn déi aktuell Kompensatiounen fir d'CO₂-Steier? Wéi eng zousätzlech Mesüre ginn ergraff, fir Wunnenge méi energiespuersam ze maachen, fir méi Leit zwar och an Elektroautoen, mee besser nach an den Zuch an an de Bus ze kréien?

Froen iwwer Froen, op déi mir keng Äntwert hunn an déi et eis och nach onméiglech maachen, dat Gesetz hei matzestëmmen, ëmsou méi well mer der Mee-nung sinn, dass den Emissionunshandel, wéi ech et scho virdru gesot hunn, net déi richtig Strategie ass, fir géint de Klimawandel virzegoen.

Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Wagner. Domat wär d'Lëscht vun eise Riedner dann ofgeschloss.

Dann hätt d'Regierung d'Wuert. Den Här Ëmwelt-minister.

Prise de position du Gouvernement

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Merci, Här Chambers-president. Ech wëll dem Rapportier gär Merci soe fir säi gudden Rapport. En huet en dach komplexe Projet, esou wéi gewinnt, einfach erkläert. Dat ass och wichteg, fir dass eis Matbiergerinnen a Matbierger, déi nokucken, verstinn, ëm wat et hei geet. An dowéinst e grouss Merci. Dat maacht Dir ëmmer op eng exzel-lent Aart a Weis.

Ech wëll och jiddwerengem vun den Deputéierten heibanne Merci soen, deen hei Stellung derzou geholl huet an dee seng Iwwerleeungen, och seng Kritiken a seng berechtigt Suergen, hei matgedeelt hutt. Well dat ass, wéi gesot, e ganz komplexen Dossier, wou et och net déi absolutt Wourecht gëtt.

Ech mengen, bei dem Zil, do si mer eis awer alle-guerten eens – och den Här Engelen –, mee d'Wëer fir dohinner sinn anerer, déi ee kann huelen. An et ass jo grad an der Demokratie, wou mer mussen driwwer diskutéieren a probéieren, da vläicht e gemeinsamen – vläicht awer och net – Wee dohinner ze fannen.

Mee dowéinst awer och nach eng Kéier dem Här Fayot: Ech fannen dat jo ëmmer ganz léif, wat Dir versicht. Dir musst Är Oppositiounsarbeit maachen. Mir verstinn dat, mir waren och zéng Joer laang an där Roll. An da musst Der kritesch si mat der Regie-rung, dat ass jo Är Obligatioun. An da versicht Der all ëmmer, genee ze betounen, dës Regierung géif um europäeschen Niveau hëllefen, fir dass d'Klima-, d'Ëmwelt- an d'Naturschutzpolitik géife verwässert ginn. Mee et ass elo net, well Der dat 100-mol sot, dass et doduerjer méi richtig gëtt. An ech wäert Iech och 101-mol soen, dass dat net stëmmt.

Dës Regierung huet ganz kloer, zanterdeems se uge-trueden ass, an der Regierungserklärung, och duerno, sech ëmmer zu engem ambitionéierte Klima-, Ëmwelt- an Naturschutz bekannt. Kuckt déi Rieden no, liest se! Hei ass vill am Kontext geschwat ginn. Dat sinn net nëmme Rieden, et sinn Akten. An, et deet mer leed, och alles, wat ech Iech an de Kommissiounen ëmmer soen a wat mir maachen, dat ass, dass mer eis ambitionéiert Ziler halen.

Mee mir wëllen natierlech gären, an dat ass dat Wich-tegst, dass de Wee dohinner och machbar ass. Dat heescht, dass et idealerweis esou ass, dass mer gesell-schaftlech akzeptéiert Mesüuren huelen, fir dohinner ze kommen, déi och kënnen vun eise Betriber ëmgesat ginn. Dat ass déi Linn, déi mir fueren.

A mir sinn elo aktuell mat den Diskussiounen am-gaangen iwwert d'2040er Ziler, an do hu mer jo och an der Kommissioun driwwer geschwat. An do ass kloer e Bekenntnis. A schonn e Joer laang fuerdert dës Regierung op europäeschem Niveau, dass mer op dat, wat virgeschloe ginn ass vun der Kommissioun, minus 90 % fir 2040, solle goen, dat, wat d'Wësen-schaft eis och als de Minimum recommandéiert, an dass mer dat esou séier wéi méiglech solle festhalen. Dat fuerdere mir schonn e Joer laang!

An dat sinn net just nëmme Wieder. Dat sinn Enga-gementer, déi mir aginn a fir déi mer stinn. Well mir brauche Kloerheet. Dat ass hei och eng Kéier vun engem vun den Deputéierte gesot ginn: Et muss een en Zil hunn an e Wee fir dohinner! An et soll wa méig-lech dann och bei deem Zil bleiwen. An et soll een net ze vill Ofweichungen dovunner maachen. Et muss ee mol vläicht ënnerwee heiansdo Upassunge maachen, mee déi Linn fir dohinner muss awer kloer sinn.

A mir wäerten, esou wéi et ausgesäit, och leschte Berechnunge vun der Europäescher Unioun no, als Unioun, mee och als Land, mol d'2030er Zil erree-che bei den Zäregasen, déi minus 55 %, souwuel als Unioun wéi als Land. A mir wäerten dann, an enger logescher Deduktioun dorausser, fir 2040 bei minus 90 % ze kommen, déi leschten zéng Joren, déi eis blei-ven, nach eng Kéier tèschent 40 a 50, op minus 10, mussen hunn, fir da Klimaneutralitéit, Netto-Null-Emissionen, kënnen ze erreechen.

Une voix | Très bien!

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | A mir bekennen eis zu deem Wee, well mir brauche fir eis Leit, fir eis Mat-bierger an och fir eis Betriber Planungssécherheet. An déi Planungssécherheet, déi gi mer, well déi Investitiounen mussen elo gemaach ginn. Dat sinn In-vestitiounen, déi Entrepreneuren huele fir déi nächste 15 bis 20 Joer. An dat si grouss Beträg. An dofir brauche se vun der Politik och eng Trace, e Wee, dee kloer virgezechent ass.

An do vläicht zum Här Engelen senger Suerg, dass mat deem heite Gesetz a mat deene Politicken, déi gemaach ginn, dat zu enger Präisdeierecht géif féieren – et hunn och anerer dat hei betount –: Mee den Här Goergen huet dat richtig gesot. Ech muss him och mol Recht ginn. En huet eis jo och mol Recht ginn, dass muss ee fairerweis soen. Dat ass ee ganz wichtige Punkt: Déi Saachen, déi mer elo net maa-chen, déi Investitiounen, déi elo net gemaach ginn, déi wäerte mer an 10, 15 Joer mussen dräi- bis véier-fach nohuelen a bezuelen. Dat heescht, wat mer elo net maachen, déi Inaktioun vun haut, déi wäert eis an Zukunft dat dräi- bis véierfach kaschten. An dat wäert zu vill méi héije Präisser féieren.

An dowéinst gi jo déi ganz Mechanismen en place ge-sat, fir éischters d'Investitiounen ze encouragéieren, fir och Erliichterungen ze ginn, fir Berodung an Hëlle-fen ze ginn, fir dass och dee Wandel, déi energeetesche Transitioun, déi ekologesche Transitioun ka geléngen a fir dass och jiddweree ka matgehall ginn, eeben d'Stéchwuert: „Mir loosse kee lénks leien!“

An dowéinst elo, ënner anerem, dee Klima-Sozial-fong, deen um europäeschen Niveau geschaf gëtt, dee mir dann och mat deem heite Gesetz ëmsetzen a wou mir dann d'Obligatioun hunn, e Klimasozialplang ze erstellen. Jo, d'Deadline war den 30. Juni. Mir hunn

och drop higeschafft, en éischte Projet bis den 30. Juni eranzeginn. Mir schaffen elo nach ëmmer drop hin, Enn des Mounts en Avant-projet unzehuelen. Dat ass dann en Avant-projet, dat ass nach net dee Projet, deen dann herno definitiv ass. Dat ass och net dee Projet, deen dann an der Consultation publique wär.

Awer et si scho Virgesprécher gefouert ginn am Kader vum Ausschaffe vun engem éischten Avant-projet, ënner anerem mat de Gewerkschaften an och mat Naturschutzorganisatiounen. Dat ass scho geschitt. An d'Iddi ass dann elo, Enn dës Mounts – mir waarden och nach op d'Contributiounen vun anere Ministären, et ass jo eng gesamt Regierungsapproch – kënnen alles eranzehunn, an da maache mer en éischten Avant-projet fest. Dee géife mer och schonn u Bréissel ginn, fir datt se scho wëssen, wat drasteet. Mee dat ass awer net deen, dee si scho kënnen unhuelen, well et felt nach déi Consultation publique, déi am Hierscht muss gemaach ginn a wou dann och jiddweree sech dozou kann äusseren. Dat wäerte mer natierlech och an der Chamber diskutéieren, soudatt mer dat da kënnen Enn dës Joers definitiv op Bréissel ginn.

Zu der CO₂-Steier- oder ETS 2-Fro, wat mer da maachen, kann ech Iech elo nach net méi soe wéi dat, wat ech an der Kommissioun gesot hunn. Well sech eebe genau do och eng Partie Froen, déi Dir och opgeheit hat, Här Goergen, an och anerer, och den Här Wagner d'ailleurs, stellen, fir ze kucken: Wat ass dann dee System, deen elo besser ass fir Lëtzebuerg an deen nächsten nach véier bis fënnef Joer? Well ab 2030 muss mer jo da matmaachen. Do gëllt et eeben, all d'Aspekter ze belichten, fir da kënnen en toute connaissance de cause ze soen: „Ma dowéinst decidéiere mer eis, weiderhin d'CO₂-Steier bäizebehalen bis 2030“, oder: „Dowéinst gi mer vläicht an den ETS 2 direkt mat eran.“

Mir hu jo awer scho mol Enn 2023 eng Notifikatioun u Bréissel gemaach, datt mer eventuell wëilten déi Derogatioun do zéien. Mee wann déi Aarbechte bis ofgeschloss sinn, wäerte mer natierlech och mat der Chamber doriwwer schwätzen. An da kënnen mer en toute connaissance de cause eng Decisioun huelen. An et ass nach genuch Zäit, well et ass jo elo mat dësem Gesetz och alles en place gesat. Et gëtt also en place gesat, datt mer och kéinten den ETS 2 applizéieren. Et ass jo schonn en éischten Deel ETS 2 en vigueur, soudatt mer also net do iergendwéi a Bedrängnis dowéinst kommen.

Ech mengen, dat si mol déi Punkte gewiescht, déi opgeheit gi sinn. Bon, ech mengen, mat der Energie, dat ass natierlech evident: D'Energie muss abordabel sinn. De Premierminister huet jo a senger Ried zur Lag vun der Natioun hei annoncéiert – an dat ass jo haaptsächlech d'Kompetenz vum Ekonomiesminister, zum Deel och vum Finanzminister –, datt d'Regierung prett ass, 150 Milliounen Euro an de Grapp ze huelen, fir en Deel vun den Netzkäschten ze iwwerhuelen an och de Mécanisme de compensation an eng Verdräifachung vun der Energieprimm.

No der Ried zur Lag vun der Natioun ass herno just iwwert d'Pensiounen geschwat ginn. Mee do war viles dran, wat derwäert gewiescht wär, och nach méi en long et en large ze diskutéieren. Dofir rappeléieren ech Iech dat nach eng Kéier hei, well Der déi Fro och opgeheit hutt. Also, ech mengen, dat sinn zum Beispill Mesüren ... Well et ass eng entscheidend Fro, datt d'Energie – an och déi erneierbar Energie, wa mer där méi wëllen hunn – natierlech herno och abordabel muss sinn, fir datt mer déi Transitioun do kënnen maachen.

D'Madamm Welfring huet nach eng Kéier e puer Froen opgeheit wéinst der Mobilitéit. A si seet, bon, déi gréng wäeren derfir gewiescht, weiderhin déi Vélosprimm bäizebehalen, vläicht mat engem manner Héije Montant. Bon, et wäere 600 Euro, da wäeren et vläicht 300 Euro gewiescht. Fakt ass awer ...

(Interruption)

Jo, zum Beispill. Fakt ass awer: Et sinn 80.000 Véloe kaaft ginn, an et si keng 80.000 Véloen dobaussen op der Strooss. Voilà! An ech muss och elo soen, et hunn nach eng Kéier vill Leit profitéiert, et sinn nach eng Kéier 5.600 Demanden erakomm fir Véloen. Mee et sinn awer net esou vill Leit, déi dobausse mat de Véloe fueren. Do muss een awer och eng Kéier d'Realitéit soen.

An dat ware virun allem och déi Subsiden, déi derzou bäigedroen hunn, datt ganz vill Aarbecht bei der Ëmweltverwaltung louch, ganz vill Dossierien hu misse dowéinst traitéiert ginn. An dat huet hinnen net d'Méiglechkeet ginn, aner Dossierien, wéi zum Beispill d'energeetesche Sanéierung, déi och ganz wichteg ass, da méi prioritär kënnen ze bearbechten.

An ech mengen, iergendwann eng Kéier huet awer esou e Subsid säin Zweck erfüllt. An deen hat deen erfüllt. Elo muss mer eeben derfir suergen, datt nach d'Vélosreesen ausgebaut ginn. Do gëtt et jo Pläng vun der viregter Regierung, déi déi hei Regierung weiderféiert. De ganze Réseau vun nationale Vélospisten – och d'Gemengen, déi sech do drünn –, sécher Véloinfrastrukturen, dat wäert herno vill méi derzou bäidroen. En Urbanismus mat méi Noverdichtung, datt iwwerhaupt mol méi Leit och kënnen a Quartiere wunnen, wou se alles hu fir d'Liewen, soudatt se sech och kënnen méi zu Fouss a mam Vélo beweegen, dat ass méi decisiv, wann ee gären hätt, datt herno d'Leit méi zu der Mobilitéit douce iwwerginn, wéi eleng dann esou e Subsid. Mee bon, et ass awer Är Positioun an ech respektéieren déi. Mir hunn deen heite Choix getraff.

An zu den Autoen: Do hu mer mat dem Secteur geschwat. An de Secteur selwer huet gesot, datt se duerchaus liewe kënnen mat enger Primme vu 6.000 Euro. Dat ass also och en Hiweis dorobber gewiescht, datt deen éischte Subsid awer relativ attraktiv war. An do hu mer dat gemaach, mir hunn et och gestaffelt. Et soll eng gewësse sozial Staffelung sinn, well mer leeschtungsgebundene Subside ginn.

A mir kucken elo op déi neisten Zuelen: Mir hunn an deem ale Regimm fir déi 8.000 Euro ... An erlaabt mer just nach vläicht, Här President, datt ech dat nach fäerdegmaachen. Et ass just ee wichtige Punkt, awer da sinn ech derduerch. An deem ale Regimm, do sinn nach eng Kéier 534 Demandéi komm fir Autoen, mat deenen 8.000 Euro. A mat deem neie Regimm hu mer scho 730 Demanden doleie gehat, déi dann opgedeelt sinn an 120 fir d'Occasiounen, 487 fir déi 6.000 Euro an 146 fir déi 3.000 Euro. Et ass also net esou, datt dat agebrach ass. Et ass net esou, datt dat do zu manner gefouert huet, mee et huet derzou gefouert, datt d'Leit och weiderhin nach Elektroautoe kafen.

An de Subsid aleng ass net determinant. Mee effektiv, déi ganz Infrastrukturen, wéi d'Bornen, déi mussen kommen, déi weider ausgebaut mussen ginn, am private wéi am öffentliche Raum, dee ganzen Ekosystem wäert herno vill méi determinant sinn, fir datt d'Leit wëlle méi op déi Autoen ëmklammen, virun allem déi laang Distanzen. Mee op jidde Fall huet net de Subsid derzou gefouert, datt der manner géife kaaft ginn. Dat wäert sécher och weiderhin en attraktive Subsid bleiwen.

A well mer e gestaffelt hunn, huet en eng sozial Komponent, déi eis op jidde Fall als Regierung och

ganz wichteg war. A si wäert derzou bäidroen, datt mer en Occasiounsmaart schafe fir Elektroautoen, wat och erëm eng sozial Komponent ass a wat wichteg ass, fir datt mer déi Autoen och nach méi laang kënnen op eisem Marché hei halen.

An et deet mer leed, datt ech net op all déi aner Froen soss nach konnt agoen. Ech hu meng Zäit hei wäit iwwerschrott. Merci, Här President, datt Der esou kulant mat mer waart. An ech soen e Merci un all d'Parteien, déi dat matstëmmen.

Här President, den Här Fayot ...

M. Claude Wiseler, Président | Wann Der d'accord sidd, datt den Här Fayot Iech eng Fro stellt, da kann den Här Fayot dat maachen.

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Da kréie mer nach eng Kéier e puer Sekonnen.

M. Franz Fayot (LSAP) | Jo, merci, Här President. De Minister huet mer mat enger gewësser Süffizienz, déi ech bei him net kannt hunn, reprochéiert, ...

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Dat hunn ech guer net!

M. Franz Fayot (LSAP) | ... mer gesot, ech géif maachen, wéi wann ech géif Oppositionspolitik hei maachen ...

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Nee, pardon, do hunn ech mech da vläicht schlecht ausgedréckt.

M. Franz Fayot (LSAP) | ... am Ëmweltberäich. Ech muss Iech just soen, Här Minister, Oppositionspolitik fält net allze vill schwéier bei Ärer Ëmweltpolitik, well et felt hir leider d'Ambitioun.

Dir sidd einfach an där Tensioun dran, dass Der an enger Regierung sidd, wou et haaptsächlech ëm d'Ekonomie geet. Dat ass och eng europäesch Tendenz. An dofir gitt Der an alle Beräicher, mir gesinn dat ëmmer erëm an der Kommissioun, an all Äre Gesetzer erof mat der Ambitioun. Dat ass och, wéi gesot, de Wee, deen Europa Iech tracéiert.

Och hei an dësem Gesetz: Den Artikel 7 – d'Madamm Welfring ass drop agaangen – ass am Fong manner ambitiéis, wéi ee sech dat kéint wënschen, wann ee wierklech notament d'Elektromobilitéit, mee och d'duuss Mobilitéit wëll weiderbréngen.

M. Claude Wiseler, Président | Et geet drëm, eng Fro ze stellen.

M. Franz Fayot (LSAP) | Bon, fir Iech dann eng Fro ze stellen, wann ech da muss, ...

(Hilarité)

M. Claude Wiseler, Président | Jo, also ...

M. Franz Fayot (LSAP) | ... dat ass: Dir hutt u sech gesot, et wäeren 82.000 Véloe subventionéiert ginn, déi géifen awer net fueren.

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Jo, et gesäit ee se net.

M. Franz Fayot (LSAP) | Dat heescht fir d'éischt d'Fro: Wouop baséiert Der déi Ausso? Hutt Der do iergendwelch Chifferen? Hutt Der do eng Etüd derzou? Oder sot Der dat einfach esou aus dem Bauch eraus? Well dat kann natierlech net eng Justifikatioun sinn, fir dann do mat deene Subsiden erofzuegoen an deem Beräich, wou mer wëssen, dass déi duuss Mobilitéit e Complement ass zu dem Transport public.

(Brouhaha)

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Jo, dat ass jo och keng ...

M. Claude Wiseler, Président | Här Fayot, Dir musst ...

M. Franz Fayot (LSAP) | Lauschtert Der net no?

M. Claude Wiseler, Président | Dir hutt elo d'Fro gestallt.

M. Franz Fayot (LSAP) | Ech hunn Iech eng Fro gestallt, äntwert wannechgelift dorobber!

M. Claude Wiseler, Président | Ok. D'Fro ass kloer.

M. Franz Fayot (LSAP) | Wat ass Är Base scientifique, fir esou eppes ze soen?

M. Claude Wiseler, Président | An de Minister äntwert elo drop.

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Entschëllegt, also 80.000, dat ass d'Base elo bei eis. Ech hu jo gesot: „Dee Subsid huet säin Zweck erfëllt.“ Ech hu gesot: „Mat 80.000 Vëloen, déi kaaft gi sinn, mengen ech, huet e säin Zweck erfëllt.“ An et war dunne eise Choix, ze soen: „Ma da brauche mer dat net nach ze verlängeren.“

An et muss een awer och kloer gesinn, ech mengen, Dir lieft hei an där selwechter Gemeng wéi ech: Et sinn net 80.000 eenzel Leit, déi all Dag mat de Vëloer ronderëmfairen! Dat wënsche mer eis, mee dat ass net de Fall. Op jidde Fall ass et dat, op wat mer eis baséiert hunn, datt mat 80.000, déi ausbezuelt gi sinn, de Subsid eebe l'argement säin Zweck erfëllt huet. An de Choix war, ze soen: „Domadder stoppe mer elo, well et sinn esou vill Vëlo kaaft ginn. Mir mussen méi derfir maachen, datt déi Vëloen herno och op d'Stroosse kommen.“

(Interruption)

An zu Iech, en anere Punkt: Et deet mer leed, wann dat elo vläicht süffisant eriwierkomm ass. Dat ass net meng Intentioun. Mee ech mengen, ech loosse Iech net soen, datt mir net ambitionéiert wieren. Mir sinn ambitionéiert! A mir sinn ambitionéiert am Zil. An de Wee dohinner ass da vläicht en aneren, wéi Dir e géift huelen. Mee mir verbanne ganz kloer gäre wirtschaftlech drobar Mesüre mat gesellschaftlech akzeptéierte Mesüre fir deen Dräiklang Economie, Ekologie a Soziales, wéi de Premierminister hei net midd gétt ze soen, a fir d'Grondsätz vun der Visioun vun deem Land, dat mer gären hätten, fir Lëtzebuerg fir d'Zukunft ze stäerken, ëmzesetzen.

Dat ass eise Wee. Dee gi mir. Dir hätt da vläicht een aneren. Dat ass an der Demokratie esou. Mee en ass ambitionéiert an e wäert machbar sinn. An doru kann ee sech dann herno moossen. Mee dat ass dann esou: verschidde Visiounen, déi openeentreffen. Mee mir hunn Ambitiounen. An allkéiers, wann Der sot, mir hätten keng Ambitiounen, soen ech Iech: Mir hunn Ambitiounen!

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci. Den Här Sehovic wollt Iech nach eng kuerz Fro stellen.

(Interruption)

Dir kënnt vun hei oder vun Ärer Plaz aus schwätzen, wéi Der wëllt, Här Minister. Kuerz, Här Sehovic.

M. Meris Sehovic (déi gréng) | Merci, Här President. Ech wollt och op d'Vëloen zrëckkommen. Dir sot, 80.000 Primme wieren ausbezuelt ginn an Dir géift déi net op der Strooss gesinn. Dir hutt elo d'Referenz gemaach op déi Gemeng, wou Dir allen zwee wunnt. Dat ass net déi Gemeng, an där ech wunnen. A menger Gemeng gesäit et e bëssen aneschtens aus. An ech géing Iech gären d'Fro stellen, wisou Dir da mengt, dass an Ärer Gemeng eeben déi Vëloen net op der Strooss sinn.

(Brouhaha)

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Ech sinn net méi den éischte Schäfte vun der Stad Lëtzebuerg, soss hätte mer gäre kënne doriwuer schwätzen. Ech sinn elo net méi en charge, fir Iech déi Erklärungen dozou ze ginn. Dir kënnt awer ganz gären Är Kollegee vun Schäfferot vun der Stad froen.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Här Goergen. Et deet mer leed, Här Minister, jo, et ass esou, ...

(Brouhaha et interruptions)

... datt een hei Parole après ministre huele kann no dem Debat. Dat ass d'Reglement.

M. Marc Goergen (Piraten) | Ech wäert et ganz kuerz maachen. Dir hutt grad ugeschwat, dass Der Iech mat den Autohersteller beziéungsweis Garagistë getrafft hutt.

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Jo.

M. Marc Goergen (Piraten) | Ech hu jo virdrunner ugeschwat, dass ech der Autoindustrie net onbedéngt trauen, dass se déi Primmen net schonn age-rechent hunn. Wann elo de Subsid kënnt, deen haut wäert gestëmmt ginn, hutt Der dann och e Kontroll-mechanismus, woumat Der elo awer d'nächst Joer vläicht wäert kucken, ob et do Verännerunge gëtt, ob déi net vläicht awer en Abus maachen an d'Präisser eropsetzen oder schonn d'office méi deier maachen hei zu Lëtzebuerg wéi am Ausland, well Dir elo d'Primm gitt? Do gëtt et jo am Ausland och schonn Etüden, déi gemaach gi sinn, fir de Marché e bëssen ze kucken. Well ech trauen hinne vläicht net ëmmer, dass se dat net schonn apräisen an einfach op de Profit setzen.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Goergen.

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Dat ass elo Äre Choix. Ech mengen net, datt ech elo ka grondsätzlech soen, mir hätten kee Vertrauen an déi Leit. Mee selbstverständlech hu mer Echangé mat hinne. A mir kucke jo och, wéi d'Präisentwécklung ass. Et gëtt jo d'Präisser, déi affichéiert sinn. A mir hu virun allem reegelméisseg en Echange mat hinne, fir eis auszetauschen, fir ze kucken, wou mer stinn.

M. Claude Wiseler, Président | Voilà. Merci.

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Huet nach een eng Fro?

Une voix | Nee.

M. Serge Wilmes, Ministre de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité | Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Minister. Domat wär dann d'Diskussioun zu deem Projet de loi ofgeschloss.

Mir géingen zu de Votte kommen – Votten, well mer vun der Sensibilitéit déi gréng mam Soutien vum Här Franz Fayot a vum Här David Wagner gefrot gi sinn, den Artikel 48 vum Chambersreglement geltend ze maachen an e Vote séparé ze maachen. De Vote séparé geet ëm den Artikel 7. Mir mussen dann eenzel iwwert dësen Artikel ofstëmmen.

D'Fro, déi sech stellt, ass folgend: Wien also d'accord ass mam Artikel 7, esou wéi en am Projet de loi steet, dee soll mat Jo stëmmen. A wien net domadder d'accord ass, dee soll mat Nee stëmmen. A selbstverständlech ass d'Méiglechkeet vun der Abstentioun och bei deem Vott ginn.

Vote séparé sur l'article 7 du projet de loi 8365

Also, elo fir d'éischt de Vote séparé iwwert den Artikel 7. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An de Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: Jo: 35, Nee: 5, Abstentiounen: 20. Den Artikel 7, esou wéi en am Projet steet, ass also mat 35 Jo-Stëmme géint 5 Nee-Stëmme bei 20 Abstentiounen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Octavie Modert), Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. Gusty Graas), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Fernand Etgen) et M. Gérard Schockmel.

Ont voté non : MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig.

Se sont abstenus : M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Yves Cruchten), Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

An da komme mer zum Vott iwwert de gesamte Pro-jet, esou wéi en am Document parlementaire 8365¹⁹ steet.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8365 et dispense du second vote constitutionnel

Ech maachen hei d'Ofstëmmung op. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An dann ass de Vott ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: Jo: 53, Nee: 7, Abstentioun: 0. Dëse Projet de loi ass also mat 53 Jo-Stëmme géint 7 Nee-Stëmme bei kenger Abstentioun ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. Gusty Graas), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. André Bauler) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Georges Engel), Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

7. 8551 – Proposition de loi portant modification de la loi du 6 juin 2025 portant modification :

1° de la loi modifiée du 25 mars 2015 fixant le régime des traitements et les conditions et modalités d'avancement des fonctionnaires de l'État ;

2° de la loi modifiée du 25 mars 2015 déterminant le régime et les indemnités des employés de l'État ;

3° de la loi modifiée du 25 mars 2015 fixant les conditions et modalités de l'accès du fonctionnaire à un groupe de traitement supérieur au sien et de l'employé de l'État à un groupe d'indemnité supérieur au sien ;

4° de la loi modifiée du 18 juillet 2018 sur la Police grand-ducale ;

en vue de l'harmonisation des carrières inférieures des fonctionnaires et employés de l'État

Da komme mer zum leschte Punkt vun eisem Ordre du jour. Dat ass eng Ofännerung vun dem sougenannte Gesetz iwwert d'Harmoniséierung vun den ënneschte Karriäre beim Staat mat der Nummer 8551, e Riedemodell „avec rapport et sans débat“. An dofir huet de Rapporteur d'Wuert. Här Bauer.

Rapport de la Commission de la Fonction publique

M. Maurice Bauer (CSV), rapporteur | Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech maachen et relativ kuerz. Bei dëser Proposition de loi 8551 geet et drëms, d'Gesetz, wéi Dir gesot hutt, iwwert d'Harmoniséierung vun den ënneschte Karriäre beim Staat liicht unzepassen. Bei deem Gesetz vum 6. Juni, dat mir hei den 30. Abrëll votéiert hunn, goufe verschidden Annexe vergiess. A bei dem Remplacement mussen verschidde Grade korrekt ugepasst ginn.

Dofir huet d'Kommissioun vun der Fonction publique dës Proposition de loi souwéi den Avis vum Staatsrot an dee vun der Chambre des Fonctionnaires et Employés publics analyséiert an de Rapport och unanime approvüert déi lescht Woch.

Dowéinst soen ech Iech Merci fir d'Ënnerstëtzung. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen Iech Merci, Här Bauer, fir Äre schrëftlechen a mëndleche Rapport. A vu datt dat hei e Riedemodell sans débat ass, ass elo keen Debat.

Mir kommen zur Ofstëmmung iwwert d'Proposition de loi 8551. Den Text steet am Document parlementaire 8551³.

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi 8551 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt elo un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. Nach e ganz klengen Effort. Kuckt vläicht nach eng Kéier alleguer Är Schiermer. Voilà! De Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: 60 Jo-Stëmme, folleglech och keng Nee-Stëmme a keng Abstentioun. Dës Proposition ass also eestëmmegeg ugeholl ginn.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles (par M. Jean-Paul Schaaf), Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. Fernand Etgen), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella (par M. Gérard Schockmel), Lydie Polfer (par M. Guy Arendt) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Georges Engel), Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

Da si mer um Enn vun eiser Sëtzung vun haut de Moien ukomm. D'Chamber kënn de Mëtten um 14.00 Auer nees zesummen.

D'Sëtzung ass opgehuewen.

(La séance publique est levée à 11.52 heures.)

Questions au Gouvernement

Sommaire

Objet	N°	Auteur	Page	Objet	N°	Auteur	Page
Qualité des repas hospitaliers	2159	Corinne Cahen, Carole Hartmann	72	Audit concernant la « SuperDrecksKëscht »	2299	Marc Goergen	80
Coordinateurs sportifs communaux	2201	Sven Clement	73	Nouveau « Sportlycée » à Mamer	2303	Francine Closener	80
Actualisation de certaines données fiscales	2236	David Wagner	74	Décarbonisation des véhicules utilitaires lourds dans les flottes publiques	2307	Meris Sehovic, Joëlle Welfring	81
Relation entre le revenu des ménages et leur imposition effective	2237	David Wagner	74	Nouvelle décharge de déchets inertes	2310	Fred Keup	81
Déchet fiscal de certaines mesures fiscales	2238	David Wagner	74	Réunions d'information concernant le projet ALPHA	2312	Fred Keup	82
Situation dans le quartier de la gare à Luxembourg-ville	2262	Sven Clement	75	Position du Gouvernement concernant la résolution « Nie wieder ist jetzt – Jüdisches Leben in Deutschland schützen, bewahren und stärken » du Bundestag	2313	Fred Keup	82
Contamination par des résidus de pesticides	2265	Claire Delcourt, Franz Fayot	76	Indice de réparabilité	2315	Mars Di Bartolomeo, Claude Haagen	82
Évolution des adoptions internationales	2278	Sven Clement	78	Application de la déréglementation des nouveaux OGM aux plantes sauvages	2316	Joëlle Welfring	83
Changement de pratique des sociétés de notation ESG	2290	David Wagner, Marc Baum	78	Statut de protection de l'ancienne tour de brassage de Diekirch	2317	David Wagner, Marc Baum	83
Changement de pratique des sociétés de notation ESG	2292	Franz Fayot	79				
Consentement parental pour soins médicaux	2294	Mandy Minella, Carole Hartmann	80				